

PRICE ACTION АНАЛИЗ НА БИТКОЙН СПРЯМО ЩАТСКИЯ ДОЛАР

Георги Добромиров Йорданов
Алихюсеин Алиев
Стопанска Академия „Д.А.Ценов“

Анотация: Глобалната финансова и икономическа криза създава перфектната възможност за развитието на нова алтернатива и революционен разплащателен инструмент – Биткойн. В разработеният доклад ние изследваме бъдещото развитие на валутата Биткойн, базирайки го на стратегия, изхождаща от техническия анализ.

Ключови думи: Биткойн, Технически анализ, MT4, SMA, Обем, MACD

Abstract: The global financial and economic crisis in 2008 provide an excellent opportunity for the development of new alternative and revolutionary payment instrument - Bitcoin. In the paper we explore the future development of Bitcoin currency, citing a strategy based on technical analysis.

Key words: Bitcoin, Technical Analysis, MT4, SMA, Volume, MACD

Цел на доклада е да се направи и изследва Price Action На Биткойн Спрямо Щатския Долар. **Обект** на изследване е модерното средство за разплащане – Биткойн, в частност движението в цената му, а **задачата** на научната разработка е да се докаже как чрез техническия анализ Биткойн може да се изследва и прогнозира¹.

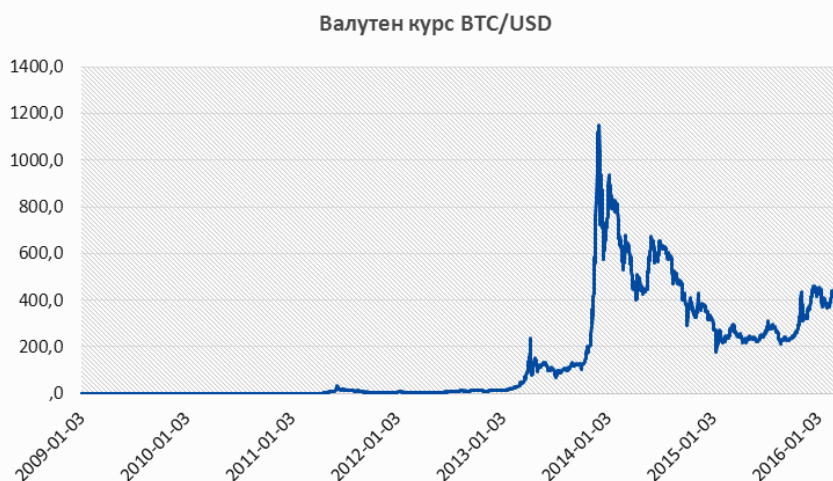
Въведение: Световната финансова и икономическа криза от 2008г. доведе до краха на доверието на обществото към съвременната финансова система. Нейните недостатъци са видни и неведнъж са били в основата на зараждащите се кризи както в регионален, така и в глобален аспект. Печатането на пари, контролирано от Централните банки, спекулативният характер на финансовите пазари, монополът на големите банки оформят образа на познатата ни финансова система. В разгарът на кризата от 2008г. не малка част от обществото се запита дали е възможно да съществува нова финансова система, различна от днешната, която да бъде по-справедлива към хората и да е преодолела недостатъците на действащата такава.

Кризата от 2008г. даде отлична възможност за развитието на ново алтернативно и същевременно революционно платежно средство каквато всъщност е Биткойнът. Виртуалната валута е първата по рода си и среща голям обществен интерес по време на тежките години след кризата. Биткойнът не е само виртуално платежно средство, а е цялостна система, която се противопоставя на съвременната, контролирана от големите банкови институции. Ето защо една значителна част от обществото живо се интересуваше от развитието на този феномен, чийто създател е обвитата с мистерия личност на американеца с японски произход Сатоши Накамото.

¹ База данни, закупена по научноизследователски проект номер 16/2016 „Авангардни изследвания в инвестиционния, финансовия и портфейлния мениджмънт чрез професионална база от икономически данни“ към ИНИ при СА Д.А.Ценов.

Самата революционна система се базира на блок-веригата, която е публично споделена счетоводна книга, на която разчита цялата биткойн мрежа. Независимостта и последователността на блок-веригата се гарантират от криптографията. Всеки може да има свое биткойн портфейл, където да държи своите биткойни и съответно да извършва различни транзакции с тях. Всеки биткойн портфейл съдържа свой уникален ключ, с помощта на който се осигурява висока степен на сигурност и доказателство, че транзакцията е извършена от съответния ползвател на портфейла. Трансферът на определения брой биткойни от един потребител до друг отнема около 10 минути, което е много по-бързо от обикновените банкови трансфери особено ако те са с международен характер. За да се осъществи даден трансфер обаче е необходим един блок, на който да се запишат данните за трансфера. Тези блокове отговарят на много строги криптографски правила, които биват проверени от мрежата и са последователно свързани един с друг, формирайки така наречената „блок-верига“.

Уникалността на тази система изразява и основните ѝ предимства като паричната свобода, изключително ниските такси за трансфер, малки рискове за търговци, висока степен на сигурност и контрол, прозрачност и неутралност. Тези предимства са основната причина за растящия обществен интерес към проектът „Биткойн“ и съответно растящата му цена през годините (фиг.1)

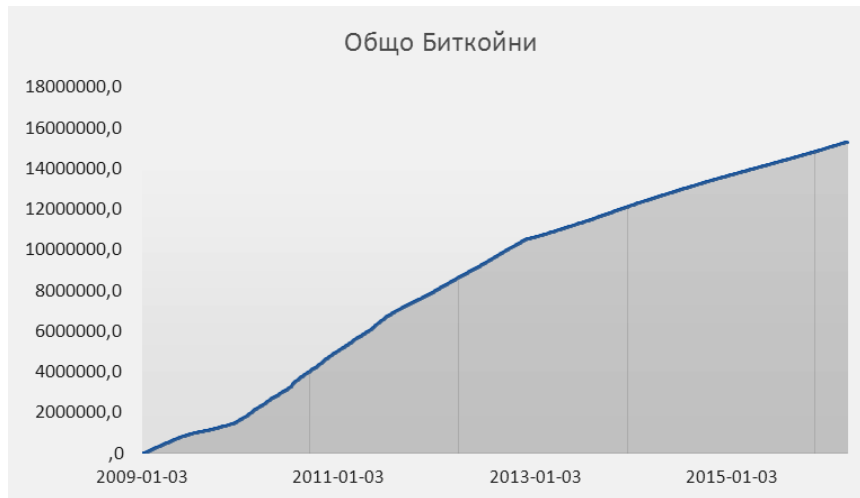
Фигура 1

През последните години редица финансови институции решиха да вложат средства в развитието на системата „блок-верига“, която използва биткойн. Някои от известните имена, които отделиха значителни суми в това отношение са: Goldman Sachs, Visa, Maestro, NYSE, Nasdaq, BBVA, Citibank и др. Големият интерес предизвика и високата волатилност при цената, като най-голям скок се наблюдава в периода от края на 2013 и началото на 2014, когато тя достига нива от \$1000 за един биткойн. Цената на криптовалутата през 2013 нараства от \$13.52 до \$714.79 към края на годината, което е нарастване са около 400%, а стандартното отклонение за същата година е около 150.28%. През 2014г. следва сериозен спад на цената, като тя се понижава от \$896 до около \$317, което е понижение от 103.75% със стандартно отклонение от 74.71% на седмична база. Определено годините от 2011г. до 2014 г. са едни от

най-волатилните с най-резки промени в цената на дигиталната валута. Това от една страна е нормално, поради големия интерес, който предизвика биткойнът през това време. Високата волатилност привлече и големите спекуланти, които помогнаха за значителното покачване на цената през 2013 г., когато редица икономисти и финансови аналитици нарекоха това явление „поредния спекулативен балон“. На Фигура 1 може да се види, че след 2013г. следва едно постепенно понижение в цената, като през изминалата 2015г. виртуалната валута отново бележи сериозен растеж от 55.48% на годишна база, стабилизирайки се около цената от \$420 за биткойн към края на 2015г. Волатилността се запазва висока, като през 2015г. тя възлиза на 60.18% на седмична база.

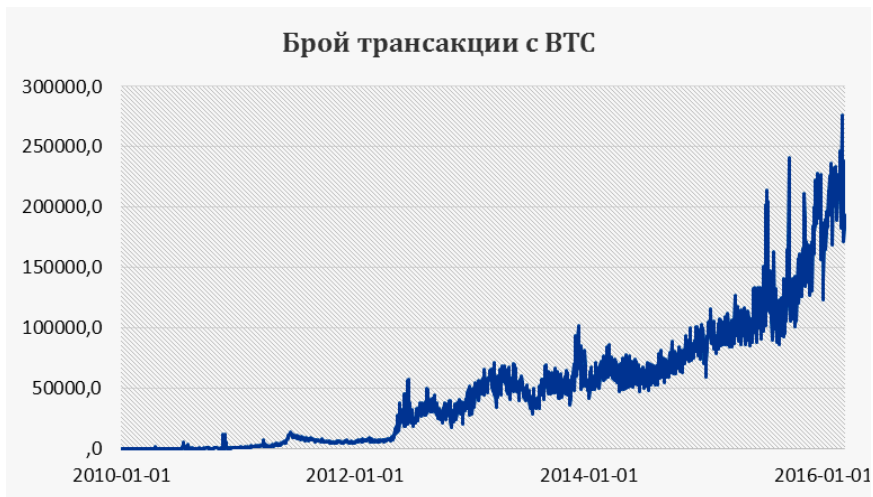
Биткойн даде началото на един пазар за криптовалути, който към днешна дата включва около 400 различни видове дигитални валути. Въпреки това той остава с най-голямата пазарна капитализация от около 6 милиарда долара, което е 90% от целия пазар на виртуалните валути. През своя пик пазарната капитализация на биткойн е достигала до нива от 12 милиарда долара.

Фигура 2

Едно от специфичните характеристики на биткойн е че тук инфлацията е изключена като явление, поради факта че имаме лимит на броя на биткойните, който е 21 милиона, а този лимит се планира да бъде достигнат през 2140г. До тогава постепенно добивът на биткойн чрез мощни компютърни системи ще става все по-труден, а броят на биткойните в един блок ще се намалява, като към момента той е 25 биткойна за блок. Така се изключва възможността да се осъществява каквато и да било монетарна политика, чрез която да се предизвика инфлация. Това отличава дигиталната валута от днешната монетарна система, контролирана от Централните банки. Към момента броят им е 15 297 325 (виж. Фиг. 2)

С времето все повече хора започнаха да използват дигиталната валута за разплащания, а редица магазини и търговци по големите градове по света решиха да приемат плащанията на своите клиенти изцяло в биткойни. Ето защо се наблюдава постоянен растеж на трансакциите с биткойни в глобален аспект. Към началото на 2016г. броят на трансакциите за ден са нараснали до около 250 000 (виж. Фиг. 3). Някои от най-популярните компании като Microsoft, Dell, PayPal, WordPress, Ebay, Wikipedia, Tesla вече приемат разплащания с виртуалната валута.

Фигура 3

Един от основните предимства на биткойн е бързината, с която се осъществява всяка една трансакция. Чрез системата „блок-верига“ всеки един потребител може да прати биткойни на друг независимо къде се намира той по света. Времето за потвърждение на самата трансакция е около 10 минути (виж. Фиг. 4). Това време е много по-кратко от времето, за което се изпращат пари чрез банковата система, където ако нашият получател е лице, живеещо извън страната, парите, които са изпратени ще са по сметката на получателя едва след няколко дни. Другото голямо удобство е, че използвайки биткойни не се плащат високи такси, каквито имаме при банковите трансакции между две лица.

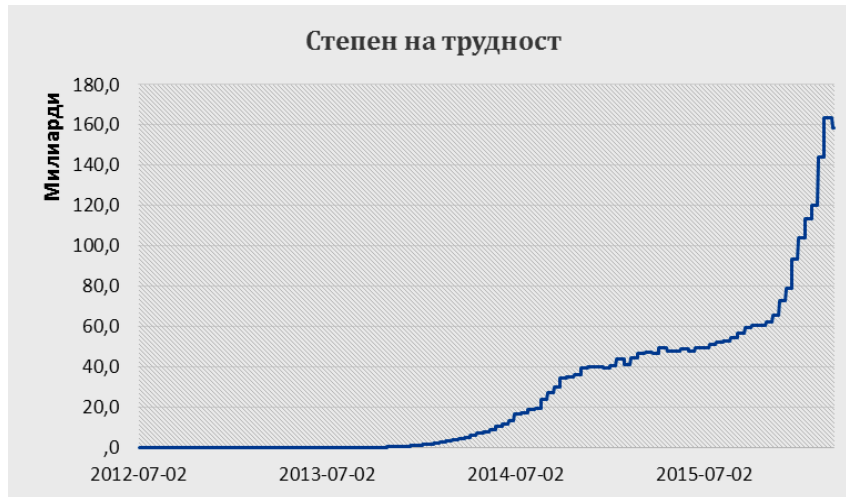

Фигура 4

Процесът на създаване на биткойни и добавяне на нови блокове към веригата е свързан с изчислителната мощ на компютърните системи. Колкото повече хора се включват в процеса на създаване на биткойн (т.нар. „копаене“), толкова по-сложни

стават аритметичните задачи, които трябва да се решат от изчислителната техника, която използваме за целта (виж Фиг. 5). Днес в Китай и САЩ са разположени най-големите „фабрики“ за биткойни, състоящи се от множество изчислителна техника, която работи 24 часа и 7 дни в седмицата, за да осигури солидни приходи на групата програмисти, които поддържат самата техника.

Фигура 5

Литературен преглед: Техническият анализ е основан на един главен принципа-тренда. Пазарите се движат в трендове. Борсовите спекуланти и инвеститори се надяват да купят дадена ценна книга в началото на възходящия тренд на ниска цена, възползват се от него и продават когато той свърши- на висока цена. Въпреки, че тази стратегия изглежда много лесна, осъществяването и е много сложно. Техническият анализ се използва да се определи тренда, кога той се променя и кога е променен, кога да се влезе в позиция, кога да се излезе от позиция и кога анализът е грешен и позицията трябва да бъде закрыта. Това обяснява всичко.

Методология – В професионалната платформа MT4 графиките и индикаторите са най-ясно изразени и софтуера е най-удобен за технически анализ. Ще направим един кратък технически анализ на криптовалутата спрямо Щатския долар. За целта ще използваме индикаторите: SMA (Simple Moving Average), MACD и Volume. Нека накратко да обясним ролята на тези индикатори в нашия анализ.

SMA – пълзящата средна е един от най-старите инструменти, използвани от техническите анализатори. Ежедневните колебания в цените на акциите, стоките и валутните курсове могат да бъдат големи. Чрез пълзящите средни се смекчават тези колебания, омаловажават се днвените, причиняващи изкривявания, колебания. Техническите анализатори ги използват, за да изгладят блуждаещите данни, като с това улесняват разпознаването на основния тренд. Основната причина да се използват пълзящите се средни е да се изгладят по-краткосрочните колебания и да се концентрираме върху тренда, който е подходящ за времеви диапазон на инвеститора. В същността си пълзящата се средна е само една стойност, която представлява мрежа от определени минали стойности. Например, 20-дневна пълзяща се средна е една стойност, която всяка една от цените през последните 20 дни и ни казва ка се държи групата от 20 дни, а не нейните отделни части.

Фигура 6

MACD е разработен от Gerald Appel през 1982 г. Индикаторът се състои от хистограма и сигнална линия. Хистограмата показва разстоянието между една бавна и една бърза пълзяща средна. Сигналната линия е пълзящата средна на хистограмата. Чистата графика винаги е била най-полезна на прайс екшън трейдърите, но всеки трейдър трябва да умее да прилага и други стратегии, също така да владее приложението на различни индикатори.

Ролята на Volume – измерител на обем, например очакванията на трейдърите след пробива се подават на количествена оценка с помощта на обема на търговията (Volume). Ако цените са пробивили нивото на подкрепа/съпротива при значително повишаване на обема, а през периода на „разкачането на трейдърите“ той е сравнително малък, значи, новите очаквания са приети от повечето трейдъри, докато разкачалите се са малцинство. И обратно: пробив при умерен обем и „разкачане“ при растящ обем означават, че промените в очакванията на трейдърите са незначителни, и връщането към изходните очаквания (т.е. изходните цени) е неизбежно.

Емпирична част: Тъй като по-горе споменахме и за зоните на съпротива и подкрепа, бихме обяснили същността и ролята им така – когато цените се покачват и след това се обръщат надолу, най-високата точка при покачването, върхът, се нарича „ниво на съпротива“. Тя е нивото, при което продавачите могат да бъдат толкова силни и агресивни, колкото и купувачите и да спрат покачването. В случай, че продавачите (предлагането) станат по-силни и агресивни от купувачите (търсенето), резултатът е последващ спад в цената от върха. Нивото на съпротива в повечето случаи е зона, а не някакво определено ценово ниво.

Подкрепата е противоположна на съпротивата по това, че тя представлява едно дъно или серия от дъна. При нивото на подкрепа купувачите стават също толкова силни и агресивни, колкото продавачите и спират падането на цените. Концепцията за подкрепата и съпротивата предполага, че в бъдеще цените също ще спрат на тези регистрирани зони, т.е. те представляват запомнена психологическа бариера на цените. Зоните ще продължат да съществуват след време и ще стаат бариери за бъдещото ценово действие. Те не само ще продължат да съществуват след време, но и щом веднъж бъдат пробити, ще сменят функциите си: предишната подкрепа ще стане съпротива, а предишната съпротива ще стане подкрепа.

Нека да се върнем и на същинската част, а именно ситуацията при биткойн/американски долар. От началото на 2015 г. се забелязва едно затишие и консолидация и цената се движи между стойности 200-300 \$ за биткойн, без да последва низходящ или възходящ тренд. Цената пробива 100 дневната пълзяща се средна и от долу на горе и от горе на долу и не се задържа дълго, следователно спазва зоните на подкрепа и съпротива. Това се повтаря до края на 2015 г., след което цената прави пробив на 100 периодната пълзяща се средна, засилва се обема на купувачите, след което пробива съпротивата, достига нов връх и силно възстановява надолу.

Края на възстановяването се явява тест на пробитата съпротива, която вече се превръща в подкрепа и се запазва над пълзящата се средна образувайки възходящ тренд, който се потвърждава и от начертаната тренд линия. Всяка корекция, която тества тренд линията се използва за възможност за покупки и реализиране на печалба. Както се забелязва ясно цената тества зоната на съпротива и рано или късно спазва като трамплин тренд линията, която с времето придобива „по-надигнат“ вид, тъй като цената продължава тествайки (рекуширайки) да нараства.

Фигура 7

От скоро време се забелязва едно стесняване на цената, забелязват се по-ниски върхове и по-високи дъна и образува нещо като триъгълник. По технически анализ тази реакция на цената води до пробив на горе или на долу, след което последва силно движение поне до близката подкрепа или съпротива. Фигура 6. е наш анализ от май месец, а фигура 7. е развилата се ситуация, която е потвърдила казаното от нас и цената е направила движение от порядъка на 284 \$ движение по възходящата, прецказана от нас посока. Ако погледнем моментната ситуация, се питаме: Какво да очакваме от сега нататък? Най-вероятно цената ще се върне да тества 50% ниво на фибоначи, това е цена от 650\$ и ще настъпи спад на цената, до нива от 560\$ и ако пробие и тази краткосрочна зона на подкрепа, бихме очаквали и цени от порядъка на 460\$. Но като цяло от миналата година насам, с леки темпове биткойна поскъпва и се запазва възходящият тренд.

Заклучение: Светът се развива и дигитализира след всеки изминал ден, има най-различни твърдения за развитието и навлизането на биткойн/блокчейна, но от гледна точка на дигитализиране и осъвременяване на технологиите в планетата ни, ни довежда до мисълта, че биткойна ще продължава да съществува и да навлиза по различни начини в ежедневието ни.

НАПРАВЛЕНИЕ

МАРКЕТИНГ И УПРАВЛЕНИЕ

